

Η ισχνή γυναικεία παρουσία στην πολιτική είναι πασίδηλη είναι από έλλειψη ικανοτήτων;

της Μαρίας Μπουζιώτα-Χριστοφιλοπούλου
Εκπροσώπου της Δημοκρατικής Ανανέωσης

Ποιοί είναι οι ανασχετικοί παράγοντες που κρατούν τις γυναίκες στο περιθώριο του πολιτικού γίγνεσθαι;

Θεωρήσαμε χρήσιμο να μεταφέρουμε εδώ μερικές από τις δυσκολίες των γυναικών ν' αναμιχθούν στην πολιτική, κυρίως για ν' απαντηθεί ο αφορισμός, που πολύ συχνά εκτοξεύεται: «Δεν ενδιαφέρονται οι γυναίκες για την πολιτική».

Οι απαντήσεις δεν εξαντλούν το πρόβλημα και κάθε μια απ' αυτές μπορεί ν' αποτελέσει αντικείμενο χωριστής πραγματείας. Ας επισημάσουμε μερικές:

— Μέχρι πρόσφατα, η οργάνωση της ελληνικής κοινωνίας απέκλειε τις γυναίκες από το δημόσιο βίο.

Οι βαθειά ριζωμένες κοινωνικές αντιλήψεις, που τις ασπάζονταν άν-

δρες και γυναίκες, για τον καταμερισμό εργασίας των φύλων μέσα στην οικογένεια και μέσα στην κοινωνία, προετοίμαζαν τα δύο φύλα για διαφορετικούς ρόλους. Αυτή είναι η ρίζα του προβλήματος. Οι άνδρες μεγάλωναν με υψηλούς κοινωνικούς στόχους, για επαγγέλματα με κοινωνικό γόητρο και επιρροή και οι γυναίκες με στόχο μόνο τον γάμο και την οικογένεια.

— Η μόρφωση που είναι μέγιστος εξισωτικός παράγων είναι κατάκτηση των τελευταίων δεκαετιών.

— Η έλλειψη υπηρεσιών κοινωνικής υποδομής. Αν υπήρχαν, θα επέτρεπαν το συνδυασμό οικογενειακών υποχρεώσεων με τις μεγάλες υποχρεώσεις που δημιουργεί η ενασχόληση με τα κοινά, το συνδικαλισμό,

την κομματική δραστηριότητα κλπ., όλα, στάδια προαπαιτούμενα και προθάλαμοι μιας παρουσίας στην πολιτική.

— Η αμετάβλητη αντίληψη ότι την αποκλειστικότητα της φροντίδας της οικογένειας και των παιδιών έχει η γυναίκα, έστω και αν έχει μεταβληθεί η αντίληψη για την εργασία της γυναίκας που έχει γίνει γενικά παραδεκτή. Η κυρίαρχη αυτή αντίληψη, δεν δημιουργεί μόνον αντικειμενικές δυσκολίες από την έλλειψη διαθέσιμου χρόνου αλλά και αισθήματα ενοχής στη γυναίκα όταν αφαιρεί χρόνο από την οικογένεια για να τον διαθέσει σε άλλη δραστηριότητα σχετική με κομματικά, συνδικαλιστικά κλπ. καθήκοντα.

— Ένα άλλο στοιχείο που αποθαρρύνει τις γυναίκες είναι η ανδρική α-

ντίληψη της πολιτικής ως πεδίου σκληρού ανταγωνισμού και αδυσώπητης μάχης με όλα τα μέσα. Είναι φυσικό, εφόσον τα προσόντα που καλλιεργούνται και επαινούνται στις γυναίκες, δεν είναι το θάρρος, ο δυναμισμός, το πνεύμα πρωτοβουλίας ή η ικανότητα του λόγου, αλλά η σεμνότητα, η υποχωρητικότητα, η θυσία γενικά στις επιθυμίες κάποιου άλλου, όλα χαρακτηριστικά μιας υποτελούς προσωπικότητας.

— Άλλο στοιχείο που μειώνει δραματικά για τις γυναίκες τις πιθανότητες ανάδειξης στον πολιτικό στίβο είναι η αναζήτηση από τα κόμματα προσωπικοτήτων με υψηλό κοινωνικό γόητρο, επιρροή κλπ. δηλ. στοιχείων που ελκύουν τους ψηφοφόρους. Είναι μια προϋπόθεση που ελάχιστα μπορούν να καλύψουν οι γυναίκες, όταν μόλις πρόσφατα έχουν αρχίσει ν' αποκτούν ανώτερες θέσεις κι είναι μακριά ακόμη από τις θέσεις επιρροής έστω και αν είναι ιδιαίτερα προικισμένες. Πρέπει όμως να θυμίσουμε ότι οι εξαιρετικές ιδιότητες και όταν λείπουν, δεν αποκλείουν πολλούς άνδρες.

Εν τούτοις, ο μεγάλος υπεύθυνος, παραμένει η ανδροκρατική δομή των κομμάτων που είναι απρόθυμη να θυσιάσει έναν άνδρα, στη θέση μιας γυναίκας.

Τα κόμματα, αντιλαμβάνονται την παρουσία των γυναικών στους συνδυασμούς τους, μόνο ως σκοπιμότητα να προβάλουν μια πιο προοδευτική κομματική εικόνα και όχι ως ανάγκη ν' αξιοποιηθούν οι δυνατότητες και των δύο φύλων.

Η γνώση αυτή, αποθαρρύνει τελικώς και τις ικανές και τις ευφυείς και τις δυναμικές ή ξεχωριστών προσόντων γυναίκες, να κτυπήσουν πόρτες που θεωρούν επτασφράγιστες.

— Τέλος, με ιδιαίτερη ανησυχία επισημαίνουμε έναν δραματικά εξελισσόμενο παράγοντα. Είναι η οικονομική αδυναμία των γυναικών που δεν τους επιτρέπει την πολυτέλεια της ανάμιξης στην πολιτική. Υπό ομαλές συνθήκες οι γυναίκες έχουν χαμηλότερο εισόδημα ή είναι οικονομικά εξαρτημένες από τον άνδρα. Υπό τις συνθήκες όμως εμπορευματοποίησης της πολιτικής ζωής που ζούμε σήμερα και των εξωφρενικών εκλογικών

δαπανών, οι γυναίκες θα αποβάλλονται σταθερά από την πολιτική.

Είναι δε βέβαιο, ότι αυτοί που στηρίζουν οικονομικά μια εκλογή ενός άνδρα υποψηφίου, θα ήταν απρόθυμοι, ακόμη και για την πιο ικανή γυναίκα με την ίδια φιλοδοξία.

Δεν είναι ακριβές ότι οι γυναίκες δεν ενδιαφέρονται για την πολιτική.

Ακριβές είναι ότι οι γυναίκες δεν έχουν ίσες ευκαιρίες με τους άνδρες και ο δρόμος τους είναι γεμάτος εμπόδια.

Χρειαζόμαστε λοιπόν μια άλλη πολιτική παιδεία.

Εφ' όσον οι σύγχρονες δημοκρατίες επιδιώκουν την ενδυνάμωση των δημοκρατικών θεσμών και την ενίσχυση των ατομικών δικαιωμάτων, η επιδίωξη πιο ισόρροπης παρουσίας των φύλων στην πολιτική και δημόσια ζωή, γίνεται κεντρικό σημείο κάθε προσπάθειας.

Αλλιώς, οι δημοκρατίες είναι χωλές, όταν το μισό τμήμα του λαού έχει αυτή την σχεδόν ανύπαρκτη εκπροσώπηση στα όργανα λειτουργίας των.